

रोहिडा किल्ला (विचित्रगड), मौजे बाजारवाडी, ता. भोर, जि. पुणे हे राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित करणेबाबतचा अंतिम अधिसूचनेचा प्रस्ताव.

महाराष्ट्र शासन

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : रासंस्मा-२०२४/प्र.क्र.२०७/सां.का.३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : २५ एप्रिल, २०२५

शासन निर्णय :-

रोहिडा किल्ला (विचित्रगड), मौजे बाजारवाडी, ता. भोर, जि. पुणे हे राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित करणेबाबत विहीत कार्यपद्धतीची प्रक्रिया पूर्ण झाली असल्याने व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नी रोड, मुंबई यांना या शासन निर्णयाद्वारे निदेश देण्यात येत आहेत की, या निर्णयाची सोबतची अंतिम अधिसूचना मराठी व इंग्रजी भाषेत महाराष्ट्र शासन सर्वसाधारण राजपत्र भाग-४ मध्ये प्रसिध्द करावी व सदर अंतिम अधिसूचनेच्या ३० प्रती अपर मुख्य सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई व संचालक, पुरातत्व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना पाठविण्यात याव्यात.

०२. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय यांनी सदरहू अंतिम अधिसूचनेची प्रत स्मारकाजवळ ठळक ठिकाणी लावण्याची व्यवस्था करावी.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०४२५१८०८००६२२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा मारुती राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नी रोड, मुंबई ४०० ००४.
२. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, मुंबई.
३. सहायक संचालक, पुरातत्व विभाग, पुणे.
४. विभागीय आयुक्त, पुणे.
५. जिल्हाधिकारी, पुणे.
६. जिल्हा कोषाधिकारी, पुणे.
७. निवड नस्ती, सां.का.३

अधिसूचना

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ३२.
दिनांक : २५ एप्रिल, २०२५.

महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके :
व पुराणवस्तुशास्त्र
विषयक स्थळे व अवशेष
अधिनियम, १९६०

क्रमांक:रासंस्मा-२०२४/प्र.क्र.२०७/सां.का.३,-
ज्याअर्थी, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाची शासकीय
प्राथमिक अधिसूचना क्र.रासंस्मा-२०२४/प्र.क्र.२०७/
सां.का.३, दि.१४ ऑक्टोबर, २०२४ या अन्वये महाराष्ट्र
शासनाने या सोबत असलेल्या अनुसूचित निर्दिष्ट केलेले
प्राचीन व ऐतिहासिक स्मारक संरक्षित स्मारक म्हणून
घोषित करण्याचा शासनाचा इरादा असल्याची महाराष्ट्र
प्राचीन स्मारके व पुराणवस्तुशास्त्रविषयक स्थळे व अवशेष
अधिनियम, १९६० (सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम
क्रमांक १२) या अधिनियमाच्या कलम ४ च्या पोट-कलम (१)
अन्वये दोन महिन्यांची मुदत दिली होती;

आणि ज्याअर्थी, असे स्मारक संरक्षित म्हणून
घोषित करण्यासंबंधी शासनाकडे कोणत्याही हरकती
आलेल्या नाहीत.

त्याअर्थी, आता महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके व
पुराणवस्तुशास्त्र विषयक स्थळे व अवशेष अधिनियम, १९६०
(सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १२) या
अधिनियमाच्या कलम ४ च्या पोट-कलम (३) अन्वये प्रदान
करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्र
शासन याद्वारे उक्त प्राचीन व ऐतिहासिक स्मारक हे
संरक्षित स्मारक असल्याचे जाहीर करत आहे.

अनुसूची

स्थान : मौजे बाजारवाडी,

तालुका : भोर

जिल्हा : पुणे.

स्मारकाचे नांव : रोहिडा किल्ला (विचित्रगड)

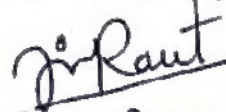
मालकी : वन विभाग (महाराष्ट्र शासन).

तपशील : रोहिडा किल्ला यादव काळात बांधला गेला. इ.स. १६६६ च्या पुरंदरच्या तहात हा किल्ला मोगलांच्या स्वाधीन केला गेला. दि. २४.०६.१६७० रोजी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी हा किल्ला परत आपल्या ताब्यात घेतला. या गडाला एकूण ३ दरवाजे आहेत. सर्व दरवाजे एकमेकांना काटकोनात आहेत. या व्यतिरिक्त किल्ल्यावर पाण्याचे टाके तसेच किल्ल्याच्या तटबंदीवर एकूण ६ बुरुज आहेत.

संरक्षित करावयाचे एकूण क्षेत्रफळ : भूमापन क्र. १०३०/१ च्या एकूण क्षेत्रापैकी ११.१० एकर

संरक्षित करावयाच्या क्षेत्राच्या चतुःसिमा : पूर्व : कसबे भोर, मौजे वेनवडी, मौजे पोबंडी व मौजे शिरवलीची शिव;;
पश्चिम : मौजे कारी, पान्हवळ, नाझरे, बाजारवाडीची शिव;
उत्तर : मौजे नाटंबी, चिखलावडेची शिव;
दक्षिण : मौजे हातनोशी, खानापूर, भाबवडीची शिव.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा मारुती राऊत)

उप सचिव , महाराष्ट्र शासन

NOTIFICATION

Tourism and Cultural Affairs Department,
Mantralaya, Madam Cama Marg,
Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai – 400 032.
Dated the 25th April, 2025.

Maharashtra Ancient
Monuments and
Archaeological Sites and
Remains Act, 1960.

No: Rasansma 2024/C.R.207/Sanka-3.-

Whereas, by the Government Notification, Tourism and Cultural Affairs Department, No. Rasansma 2024/C.R.207/Sanka 3, dated the 14th October, 2024, the Government of Maharashtra had given two months' notice from the date of publication of the said notification to declare the ancient and historical monument specified in the Schedule appended hereto to be a Protected Monument, as required by Sub-Section (1) of Section 4 of the Maharashtra Ancient Monuments and Archaeological Sites and Remains Act, 1960 (Mah. Act No. XII of 1961);

And whereas the Government has not received any objection to the making of such declaration;

Now, therefore, in exercise of powers conferred by Sub-Section (3) of section 4 of the Maharashtra Ancient Monuments and Archaeological Sites and Remains Act, 1960 (Mah. Act No. XII of 1961), the Government of Maharashtra hereby declares that the said ancient and historical monument is a protected monument.

SCHEDULE

Locality: Mauje Bajarwadi,   **Taluka :** Bhor,   **District:** Pune.

Gat/Survey No. : 1030/1 (Reserved Forest).

Name of the monument to be protected : Rohida Fort (Vichitravad).

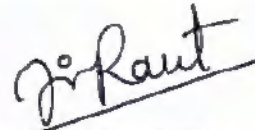
Ownership : Forest Department (Government of Maharashtra).

Particulars : Rohida fort was built during the Yadav period. The fort was handed over to the Mughals in the treaty of Purandar in 1666 C.E. Chhatrapati Shivaji Maharaj recaptured the fort on June 24, 1670 C.E. The fort has a total 3 Gates, all the gates are at right angles to each other. The fort has multiple water tanks and there are 6 bastions on the fortification wall.

Area of the monument to be protected : 10.10 Acres (Part of survey number 1030/1).

Boundaries : East : Village Boudary of Bhore, Venavadi, Pombardi, Shiravali;
West : Village Boudary of Kari, Panhval, Nazare, Bajarwadi;
North : Village Boudary of Natambi, Chikhalavade;
South : Village Boudary of Hatnoshi, Khanapur, Bhabavadi.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

(Nanda Maruti Raut)
Deputy Secretary to Government.